EIROPAS
KOMISIJA

Strasbūrā, 26.11.2024.
COM(2024) 715 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS,

ar ko apstiprina Somijas valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS,

ar ko apstiprina Somijas valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. pantu,

ņemot vērā Regulu (ES) 2024/1263 un jo īpaši tās 17. pantu,

ņemot vērā Komisijas ieteikumu,

tā kā:

VISPĀRĪGI APSVĒRUMI

(1) Reformētā ES ekonomikas pārvaldības sistēma stājās spēkā 2024. gada 30. aprīlī. Reformētās ES ekonomikas pārvaldības sistēmas pamatelementi ir Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību[1] kopā ar grozīto Regulu (EK) Nr. 1467/97 par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu[2] un grozīto Padomes Direktīvu 2011/85/ES par dalībvalstu budžeta struktūrām[3]. Šīs sistēmas mērķis ir nodrošināt valstu parāda ilgtspēju un ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi, izmantojot reformas un investīcijas. Tā veicina valstu atbildību, un tajā ir likts uzsvars uz vidēju termiņu apvienojumā ar noteikumu efektīvu un saskaņotu izpildes panākšanu.

(2) Jaunajā ekonomikas pārvaldības sistēmā būtiska vieta ir valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālajiem plāniem, kurus dalībvalstis iesniedz Padomei un Komisijai. Šiem plāniem ir jāpalīdz sasniegt divus mērķus: i) nodrošināt, ka līdz korekcijas perioda beigām vispārējās valdības parāds ticami samazinās vai saglabājas piesardzīgā līmenī un ka valdības budžeta deficīts tiek samazināts un vidējā termiņā saglabājas zem atsauces vērtības, kas ir 3 % no IKP, un ii) nodrošināt reformu un investīciju īstenošanu, reaģējot uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, un pievērsties Savienības kopīgajām prioritātēm. Tālab katrā plānā ir jāiekļauj vidēja termiņa saistības attiecībā uz neto izdevumu[4] virzību, kas faktiski paredz budžeta

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

[2] Padomes Regula (ES) 2024/1264 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1467/97 par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L, 2024/1264, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

[3] Padomes Direktīva (ES) 2024/1265 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Direktīvu 2011/85/ES par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām (OV L, 2024/1265, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[4] Neto izdevumi atbilstoši Regulas (ES) 2024/1263 2. pantā sniegtajai definīcijai ir visi valdības izdevumi, atskaitot i) procentu izdevumus, ii) diskrecionāros ieņēmumu pasākumus, iii) izdevumus par Savienības programmām, kas pilnībā atbilst Savienības fondu ieņēmumiem, iv) valstu izdevumus par Savienības finansēto programmu līdzfinansēšanu, v) bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskos elementus un vi) vienreizējos un citus pagaidu pasākumus.

ierobežojumu uz plāna darbības laiku, kurš ir četri vai pieci gadi (atkarībā no dalībvalsts parastā sasaukuma perioda). Turklāt plānā ir jāpaskaidro, kā dalībvalsts nodrošinās reformu un investīciju īstenošanu, reaģējot uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, jo īpaši konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos (tai skaitā attiecīgā gadījumā tajos, kuri attiecas uz makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru (MNNP)), un kā dalībvalsts pievērsīsies Savienības kopīgajām prioritātēm. Fiskālās korekcijas periods ir četri gadi, taču to var pagarināt par ilgākais trim gadiem, ja dalībvalsts apņemas īstenot attiecīgu reformu un investīciju kopumu, kas atbilst Regulā (ES) 2024/1263 noteiktajiem kritērijiem.

(3) Pēc tam, kad plāns ir iesniegts, Komisijai saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1263 ir jānovērtē, vai tas atbilst minētās regulas prasībām.

(4) Pēc tam Padomei uz Komisijas ieteikuma pamata ir jāpieņem ieteikums, kurā nosaka attiecīgās dalībvalsts neto izdevumu virzību un attiecīgā gadījumā apstiprina reformu un investīciju jomas saistību kopumu, kas ir pamatā korekcijas perioda pagarināšanai.

APSVĒRUMI SAISTĪBĀ AR SOMIJAS VALSTS VIDĒJA TERMIŅA FISKĀLI STRUKTURĀLO PLĀNU

(5) Somija valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu Padomei un Komisijai iesniedza 2024. gada 10. oktobrī. Iesniegšana notika Regulas (ES) 2024/1263 36. pantā noteiktā termiņa pagarinājumā, kam bija piekritusi Komisija.

Process pirms plāna iesniegšanas

(6) Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 9. pantu 2024. gada 21. jūnijā nosūtīja Somijai atsauces trajektoriju[5]. Komisija publicēja šo atsauces trajektoriju 2024. gada 10. oktobrī[6]. Atsauces trajektorija ir balstīta uz risku un ļauj nodrošināt, ka līdz fiskālās korekcijas perioda beigām un, ja netiek veikti papildu budžeta pasākumi, pēc korekcijas perioda beigām vispārējās valdības parāds vidējā termiņā ticami samazinās vai saglabājas piesardzīgā līmenī un ka vispārējās valdības budžeta deficīts korekcijas periodā tiek samazināts zem 3 % no IKP un vidējā termiņā saglabājas zem minētās atsauces vērtības. Vidējs termiņš tiek definēts kā desmit gadu periods, kas seko korekcijas perioda beigām. Saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 7. un 8. pantu atsauces trajektorija atbilst arī parāda ilgtspējas nosacījumam un deficīta noturības nosacījumam. Somijas atsauces trajektorija, balstoties uz Komisijas pieņēmumiem un pieņemot septiņu gadu korekcijas periodu, paredz, ka neto izdevumu pieaugums nedrīkstētu pārsniegt 1. tabulā sniegtās vērtības. Tas nozīmē, ka neto izdevumu vidējais pieaugums korekcijas periodā (2025.–2031. gadā) ir 1,5 %, bet plāna periodā (2025.–2028. gadā) 1,5 %.

---

5 Dalībvalstīm un Ekonomikas un finanšu komitejai nosūtāmie iepriekšējie norādījumi ietver trajektorijas bez korekcijas perioda pagarinājuma un ar to (attiecīgi par četriem un septiņiem gadiem). Tie ietver arī galvenos sākotnējos nosacījumus un pamatā esošos pieņēmumus, kas izmantoti Komisijas vidēja termiņa valdības parāda prognozēšanas sistēmā. Atsauces trajektorija tika aprēķināta, pamatojoties uz metodiku, kas aprakstīta Komisijas *2023. gada parāda ilgtspējas pārskatā* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Tās pamatā ir Eiropas Komisijas 2024. gada pavasara prognoze un tās vidēja termiņa pagarinājums līdz 2033. gadam, un ilgtermiņa IKP pieaugums un novecošanas izmaksas atbilst kopīgajam Komisijas un Padomes *2024. gada ziņojumam par novecošanu* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

6 https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#finland.

1. tabula. Atsauces trajektorija, ko Komisija Somijai iesniedza 2024. gada 21. jūnijā

	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	2031.	Vidēji 2025.–2028.	Vidēji 2025.–2031.
Neto izdevumu maksimālais pieaugums (gadā, %)	1,4	1,5	1,4	1,5	1,5	1,6	1,7	1,5	1,5

Avots: Komisijas aprēķini.

(7) Somija un Komisija no 2024. gada jūnija līdz septembrim risināja Regulas (ES) 2024/1263 12. pantā paredzēto tehnisko dialogu. Dialoga galvenās tēmas bija Somijas paredzētā neto izdevumu virzība un tās pamatā esošie pieņēmumi, paredzētais reformu un investīciju jomas saistību kopums, kas ir pamats korekcijas perioda pagarināšanai, arī reformas un investīcijas (piemēram, visaptveroša sociālā nodrošinājuma reforma, vienota pabalsta modelis un visaptveroša sociālās palīdzības reforma), kā arī reformas un investīcijas, ko paredzēts īstenot, lai reaģētu uz galvenajām Eiropas pusgada gaitā apzinātajām problēmām un pievērstos Savienības kopīgajām prioritātēm, kas ir taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās, sociālā un ekonomiskā noturība, enerģētiskā drošība un aizsardzības spēju palielināšana.

(8) Somija 2024. gada oktobrī atbilstīgi Regulas (ES) 2024/1263 11. panta 3. punktam un 36. panta 1. punkta c) apakšpunktam un saskaņā ar tās plānā sniegto informāciju rīkoja apspriešanos ar pilsonisko sabiedrību un Somijas Ekonomikas padomi. Saskaņā ar Somijas plānā sniegto informāciju plāns tika apspriests Ekonomikas padomē 2024. gada 2. oktobrī. Pilsoniskā sabiedrība tika uzaicināta uz atklātu uzklausīšanu 2024. gada 3. oktobrī.

(9) Valsts parlaments ar plānu tika iepazīstināts 2024. gada 2. oktobrī.

Citi saistītie procesi

(10) Somija 2025. gada budžeta plāna projektu iesniedza 2024. gada 10. oktobrī. Komisija atzinumu par šo budžeta plāna projektu pieņēma [2024. gada 26. novembrī][7].

(11) Padome 2024. gada 21. oktobrī adresēja Somijai vairākus konkrētai valstij adresētus ieteikumus (KVAI) Eiropas pusgada ietvaros[8].

PLĀNA KOPSAVILKUMS UN KOMISIJAS NOVĒRTĒJUMS

(12) Turpmāk ir sniegts plāna novērtējums, ko Komisija veica saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 16. pantu.

Konteksts: makroekonomiskā un fiskālā situācija un perspektīvas

(13) Ekonomiskā aktivitāte Somijā 2023. gadā samazinājās par 1,2 %, jo patēriņa cenu un procentu likmju pieaugums negatīvi ietekmēja patēriņu un investīcijas, it īpaši būvniecības nozarē. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozi paredzams, ka ekonomika 2024. gadā samazināsies par 0,3 % – to izraisīs patēriņa stagnācija un investīciju samazināšanās gada pirmajā pusē. Paredzams, ka 2025. gadā reālais IKP palielināsies par 1,5 %, jo sagaidāms, ka privātais patēriņš un investīcijas

[7] Komisijas atzinums par Somijas budžeta plāna projektu, 26.11.2024., C(2024)9054 final.

[8] Padomes Ieteikums par Somijas ekonomikas, budžeta un nodarbinātības politiku un struktūrpolitiku; vēl nav publicēts.

atgūsies, pateicoties reālajam algu pieaugumam un zemākām finansēšanas izmaksām, bet saskaņā ar prognozēm eksporta pieaugums atsāksies, palielinoties ārvalstu pieprasījumam. Paredzams, ka 2026. gadā reālais IKP palielināsies par 1,6 %, jo tiek prognozēts, ka plašā atveseļošanās turpināsies. Paredzams, ka prognozes periodā (t. i., 2024.–2026. gadā) potenciālais IKP Somijā no 2024. līdz 2026. gadam katru gadu palielināsies vidēji par 0,6 % – to veicinās kapitāla uzkrāšana un kopējās faktoru produktivitātes pieaugums. Bezdarba līmenis 2023. gadā bija 7,2 %, un saskaņā ar Komisijas prognozi tas 2024. gadā būs 8,2 %, 2025. gadā 7,9 % un 2026. gadā 7,5 %. Paredzams, ka inflācija (IKP deflators), kas 2023. gadā bija 3,9 %, 2024. gadā būs samazinājusies līdz 1,4 % un sasniegs 2,1 % 2025. gadā un 1,9 % 2026. gadā.

(14) Fiskālā ziņā Somijas vispārējās valdības budžeta deficīts 2023. gadā bija 3,0 % no IKP. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozi tas būs sasniedzis 3,7 % no IKP 2024. gadā un samazināsies līdz 3,0 % no IKP 2025. gadā un, balstoties uz nemainīgas politikas pieņēmumu, 2,5 % 2026. gadā. Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozē ir ņemts vērā Somijas 2025. gada budžeta projekts, kuru valdība valsts parlamentam ierosināja septembrī. Vispārējās valdības parāds 2023. gada beigās bija 77,1 % no IKP. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozi parāda attiecība pret IKP 2024. gada beigās būs palielinājusies līdz 82,6 %. Prognozēts, ka 2025. gada beigās tā būs pieaugusi vēl vairāk – līdz 84,7 % – un 2026. gada beigās līdz 85,3 %. Vidēja termiņa plānos norādītās politikas saistības kā tādas Komisijas fiskālajā prognozē netiek ņemtas vērā, iekams tās nav pamatotas ar ticami paziņotiem un pietiekami precizētiem konkrētiem politikas pasākumiem.

Plānā norādītā neto izdevumu virzība un galvenie makroekonomiskie pieņēmumi

(15) Somijas vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns aptver laikposmu no 2025. līdz 2028. gadam, un tajā ir paredzēta fiskālā korekcija septiņu gadu laikā.

(16) Plānā ir ietverta informācija, kas jāsniedz saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 13. pantu.

(17) Plānā valsts uzņemas saistības panākt 2. tabulā sniegto neto izdevumu virzību, kas laikposmā no 2025. līdz 2028. gadam atbilst neto izdevumu vidējam pieaugumam 2,2 % apmērā. Papildus Somija uzņemas saistības veikt reformas un investīcijas, lai korekcijas periodu pagarinātu līdz 7 gadiem (2025.–2031. gads), kuros plānotais neto izdevumu vidējais pieaugums ir 2,4 %. Korekcijas perioda (2025.–2031. gads) neto izdevumu vidējais pieaugums, kas paredzēts plānā, ir lielāks, nekā norādīts atsauces trajektorijā, kuru Komisija nosūtīja 2024. gada 21. jūnijā. Plānā ir pieņemts, ka katram korekcijas perioda gadam izlīdzinātais potenciālā IKP pieaugums būs 0,9 %. Turklāt plānā paredzēts, ka IKP deflatora pieauguma temps palielināsies no 1,7 % 2024. gadā līdz 2,1 % 2025. gadā un pakāpeniski turpinās palielināties līdz 2,4 % līdz korekcijas perioda beigām.

2. tabula. Somijas plānā norādītā neto izdevumu virzība un galvenie pieņēmumi

						Korekcijas perioda pagarinājums				
	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	2031.	Vidējais rādītājs plāna darbības laikā (2025.–2028.)	Vidējais rādītājs visā korekcijas periodā (2025.–2031.)
Neto izdevumu pieaugums (gadā, %)	3,7	1,6	1,9	2,6	2,6	2,8	2,8	2,9	2,2	2,4
Neto izdevumu pieaugums (kumulatīvi no 2023. gada bāzes, %)	3,7	5,3	7,4	10,1	13,0	16,1	19,4	22,8	n. p.	n. p.
Potenciālā IKP pieaugums (%)	1,1	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Inflācija (IKP deflatora pieaugums) (%)	1,7	2,1	2,2	2,2	2,3	2,3	2,4	2,4	2,2	2,3

Avots: Somijas vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns un Komisijas aprēķini.

Plāna neto izdevumu saistību ietekme uz vispārējās valdības parādu

(18) Ja plānā norādītā neto izdevumu virzība un tās pamatā esošie pieņēmumi īstenosies, vispārējās valdības parāds saskaņā ar plānu samazināsies no 81,7 % no IKP 2024. gadā līdz 78,2 % no IKP korekcijas perioda beigās (2031. gadā), kā norādīts nākamajā tabulā. Paredzams, ka pēc korekcijas vidējā termiņā (t. i., līdz 2041. gadam) parāda attiecība saskaņā ar plānu turpinās kristies, 2039. gadā samazinoties zem 60 % no IKP un 2041. gadā nokrītoties līdz 52,7 %.

3. tabula. Somijas plānā norādītā vispārējās valdības parāda un bilances attīstība

	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	2031.	2041.
Valdības parāds (% no IKP)	76,6	81,7	83,2	83,9	83,6	82,9	81,4	79,7	78,2	52,7
Valdības bilance (% no IKP)	–2,9	–3,7	–2,9	–2,0	–1,4	–0,9	–0,4	0,0	0,3	1,6

Avots: Somijas vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns.

Tādējādi saskaņā ar plānu vispārējās valdības parāds vidējā termiņā tiktu samazināts zem Līgumā noteiktās atsauces vērtības, kas ir 60 % no IKP. Balstoties uz plānā norādītajiem pieņēmumiem, tas ir ticami, jo saskaņā ar visiem Komisijas parāda ilgtspējas analīzes deterministiskajiem stresa testiem tiek prognozēts, ka parāds līdz 2041. gadam būs zem 60 % no IKP. Tāpēc, balstoties uz plānā norādītajām politikas saistībām un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, plānā paredzētā neto izdevumu virzība atbilst Regulas (ES) 2024/1263 6. panta a) punktā un 16. panta 2. punktā noteiktajai prasībai attiecībā uz parādu.

Plāna neto izdevumu saistību ietekme uz vispārējās valdības bilanci

(19) Pamatojoties uz plāna neto izdevumu virzību un pieņēmumiem, vispārējās valdības budžeta deficīts korekcijas perioda pirmajā gadā (t. i., 2025. gadā) samazināsies zem 3 % no IKP un pēc tam turpinās samazināties, pārvēršoties par pārpalikumu 2031. gadā. Tādējādi saskaņā ar plānu vispārējās valdības bilance korekcijas perioda beigās (2031. gadā) nepārsniegtu atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Arī desmit gadu periodā pēc korekcijas perioda (t. i., līdz 2041. gadam) valdības budžeta deficīts nepārsniegtu 3 % no IKP. Tāpēc, balstoties uz plānā norādītajām politikas saistībām un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, plānā paredzētā neto izdevumu virzība atbilst Regulas (ES) 2024/1263 6. panta b) punktā un 16. panta 2. punktā noteiktajai prasībai attiecībā uz deficītu.

Fiskālās korekcijas profils laikā

(20) Plānā aprakstītās fiskālās korekcijas profils laikā, ko mēra kā izmaiņas strukturālajā primārajā bilancē, ir lejupvērsts salīdzinājumā Regulas (ES) 2024/1263 6. panta c) punktā minēto parasti piemēroto noklusējuma lineāro trajektoriju. Tas ir saistīts ar lielāku fiskālo konsolidāciju 2025. gadā un ar aizsardzības iepirkumu iekļaušanu nacionālajos kontos 2025. un 2027. gadā, kas rada turpmākas novirzes no lineārā profila. Rezultātā plāna pirmajos četros gados fiskālā korekcija ir vairāk nekā proporcionāla kopējiem korekcijas centieniem. Tāpēc, balstoties uz plānā norādītajām politikas jomas saistībām un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, plānā paredzētā neto izdevumu virzība atbilst Regulas (ES) 2024/1263 6. panta c) punktā noteiktajam neatlikšanas principam.

4. tabula. Somijas plānā norādītā strukturālās primārās bilances attīstība

	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	2031.
Strukturālā primārā bilance (% no IKP)	–0,34	–0,37	0,44	1,10	1,42	1,78	2,06	2,34	2,62
Strukturālās primārās bilances izmaiņas (procentp.)	n. p.	–0,04	0,82	0,66	0,32	0,36	0,28	0,28	0,28

Avots: Somijas vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns.

Plāna atbilstība deficīta noturības nosacījumam

(21) Ja plānā norādītie pieņēmumi īstenosies un saistības tiks īstenotas, strukturālais budžeta deficīts visā korekcijas periodā noturētos zem 1,5 % no IKP. Tāpēc, balstoties uz plānā norādītajām politiskajām saistībām un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, Regulas (ES) 2024/1263 8. panta 1. punktā minētā kopējā noturības rezerve joprojām tiks ievērota, un tāpēc Regulas (ES) 2024/1263 8. panta 2. punktā minētais strukturālās primārās bilances papildu uzlabojums nav nepieciešams.

Plāna atbilstība parāda ilgtspējas nosacījumam

(22) Ievērojot Regulas (ES) 2024/1263 7. pantu, tā kā saskaņā ar plānu valdības parāds korekcijas periodā būs 60 % līdz 90 % apmērā no IKP, parāda attiecībai ir jāsamazinās vismaz par vidēji 0,5 procentpunktiem gadā, līdz tā ir mazāka par 60 %. Šis vidējais samazinājums, kas ir vienāds ar 0,5 procentpunktiem, plānā ir aprēķināts par 2024.–2031. gada periodu. Tāpēc, balstoties uz plānā norādītajām politikas saistībām un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, plānā paredzētā neto izdevumu virzība atbilst parāda ilgtspējas nosacījumam.

Plāna makroekonomiskie pieņēmumi

(23) Plāna pamatā ir pieņēmumi, kas atšķiras no Komisijas pieņēmumiem, kurus tā Somijai nosūtīja 2024. gada 21. jūnijā. Konkrētāk, plānā ir izmantoti dažādi pieņēmumi par sākotnējo stāvokli 2024. gadā, potenciālā IKP pieaugumu un atlikumu un plūsmu korekcijām. Turklāt fiskālā korekcija ir lejupvērsta. Ir nepieciešams rūpīgs šo pieņēmumu atšķirību novērtējums, īpaši tāpēc, ka plānā paredzētais neto izdevumu vidējais pieaugums ir lielāks, nekā to paredz atsauces trajektorija. Pieņēmumu atšķirības, kurām ir būtiskākā ietekme uz neto izdevumu vidējo pieaugumu, ir norādītas tālāk, par katru no pieņēmumiem sniedzot atsevišķu novērtējumu.

- Plānā 2024.–2041. gada periodam izmantots izlīdzināts potenciālās izlaides pieaugums. Salīdzinājumā ar Komisijas pieņēmumiem tas palielina potenciālo izaugsmi korekcijas periodā un tādējādi veicina lielāku vidējo neto izdevumu pieaugumu. Tas notiek gan tiešas ietekmes rezultātā, gan tāpēc, ka lielāks IKP pieaugums nozīmē straujāku parāda attiecības pret IKP samazināšanos, kam nepieciešama mazāka fiskālā korekcija, lai izpildītu parāda ilgtspējas nosacījumu. Iespēja izmantot alternatīvus potenciālās izaugsmes pieņēmumus atbilst Regulas (ES) 2024/1263 36. panta 1. punkta f) apakšpunktam, ja kumulatīvā izaugsme aplēšu laikposmā (t. i., līdz 2041. gadam) kopumā atbilst Komisijas pieņēmumiem, kā tas ir šajā plānā. Līdz ar to uzskatāms, ka šis pieņēmums ir pienācīgi pamatots.

- Plānā ir paredzēta lejupvērsta fiskālā korekcija. Salīdzinājumā ar Komisijas pieņēmumu par lineāru korekciju tas izraisa straujāku parāda samazināšanos un samazina procentu izdevumus. Tā rezultātā plānā paredzētais neto izdevumu vidējais pieaugums korekcijas periodā ir lielāks nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem. Fiskālās korekcijas lejupvēršana atbilst Regulas (ES) 2024/1263 6. panta c) punktam. Līdz ar to uzskatāms, ka šis pieņēmums ir pienācīgi pamatots.

- Plānā ir pieņemts, ka no 2025. līdz 2030. gadam atlikumu un plūsmu korekcijas būs mazākas, proti, vidēji 1,3 % no IKP salīdzinājumā ar 1,6 % no IKP saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem. Tā rezultātā plānā paredzētais neto izdevumu vidējais pieaugums korekcijas periodā ir lielāks nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem. Tas atspoguļo drošības un aizsardzības aprīkojuma finansēšanu un piegādi, kā arī investīcijas, ko finansē, veicot publisko aktīvu pārdošanu. Līdz ar to uzskatāms, ka šis pieņēmums ir pienācīgi pamatots.

  Atlikusī pieņēmuma atšķirība attiecas uz pārskatīto sākotnējo stāvokli 2024. gadā un atbilst nedaudz mazākam strukturālajam primārajam deficītam, nekā prognozēts pavasarī. Tam nav būtiskas ietekmes uz neto izdevumu vidējo pieaugumu salīdzinājumā ar Komisijas pieņēmumiem. Kopumā starpība starp neto izdevumu virzību plānā un atsauces trajektoriju ir skaidrojama ar atšķirībām pieņēmumos, kas ir pienācīgi pamatoti saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 13. panta b) punktu. Kopumā visas pieņēmumu atšķirības kopā plānā rada vidējo neto izdevumu pieaugumu, kas pārsniedz atsauces trajektoriju. Komisija ņems vērā iepriekš minēto plāna pieņēmumu novērtējumu turpmākajos novērtējumos par atbilstību neto izdevumu virzībai.

Plāna fiskālā stratēģija

(24) Saskaņā ar plānā sniegto orientējošo fiskālo stratēģiju saistības attiecībā uz neto izdevumiem tiks īstenotas, gan iegrožojot izdevumus, gan diskrecionāri palielinot ieņēmumus. Valdība īsteno divus pasākumu kopumus, kuru fiskālais ienesīgums tiek lēsts 9 miljardu EUR apmērā (3,8 % no IKP). Tos kopumā veido 3,5 miljardi (1,5 % no IKP), ko rada izdevumu palielināšana (t. i., tiešie ieņēmumi no palielinātas PVN likmes un netiešie ieņēmumi no palielinātiem ienākuma nodokļiem un sociālajām iemaksām sakarā ar lielāku nodarbinātību, ko izraisījuši citi pasākumi). un 5,5 miljardi (2,3 % no IKP), ko rada izdevumu samazināšana (t. i., ietaupījumi no labbūtības pakalpojumu apgabaliem, sociālo pabalstu samazinājums un citu izdevumu samazinājums). Lielākā daļa politikas pasākumu, kas attiecas uz šīm divām konsolidācijas paketēm, jau ir pieņemti, citi jāapstiprina vai jākoriģē un jāizsaka skaitliski gada budžetos. Gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā jau ir pieņemti vairāki pasākumi ar ievērojamu ietekmi 2025. gadā. Tajā pašā laikā pastāv riski plānā paredzētās orientējošās fiskālās stratēģijas īstenošanai, kas izriet no iespējamiem mazākiem ietaupījumiem, nekā gaidīts, īstenojot pasākumus, kas vērsti uz labbūtības pakalpojumu apgabaliem, un mazāku, nekā gaidīts, valdības darba tirgus reformu ietekmi uz nodarbinātību. Turklāt 2025. gada budžeta plāna projektā ir konkretizēti politikas pasākumi, ar kuriem paredzēts īstenot saistības attiecībā uz 2025. gada neto izdevumiem[9].

Plānā izklāstīto reformu un investīciju saistību kopums, kas ir pamatā fiskālās korekcijas perioda pagarinājumam

[9] Sk. Komisijas atzinumu par Somijas budžeta plāna projektu, 26.11.2024., C(2024)9054 final.

(25) Kā pamatu fiskālās korekcijas perioda pagarinājumam no 4 līdz 7 gadiem Somija plānā uzņemas saistības veikt reformu un investīciju kopumu ar mērķi palielināt potenciālo izaugsmi un fiskālo stabilitāti. Reformu un investīciju kopumu veido vairākas atveseļošanas un noturības plānā (ANP) iekļautās saistības, vienas saistības no ANP ar papildu specifikācijām, lai ierobežotu budžeta pārtēriņu, kā arī divas jaunas reformas un investīcijas. Tas ietver tālāk aprakstītos pasākumus.

- Ziemeļvalstu nodarbinātības dienestu modeļa ieviešana. Ar šo reformu tiek pārskatīta nodarbinātības dienestu darbība Somijā, palielinot nodarbinātības dienestiem pieejamos resursus, uzlabojot darba meklētājiem piedāvāto atbalstu un padarot stingrākus darba meklēšanas pienākumus bezdarbniekiem, kas reģistrēti nodarbinātības dienestos. Tiek modernizēta nodarbinātības dienestu atbalsta informācijas sistēma, lai uzlabotu darba meklēšanas procesu. Šī reforma ir noteikta kā saistības saskaņā ar ANP (P3C1R1), un galvenais mērķrādītājs bija laikposmā no 2023. gada janvāra līdz 2024. gada martam veikt divus miljonus interviju. Saskaņā ar plānu tiek lēsts, ka pasākums, sākot no 2025. gada, varētu palielināt nodarbināto skaitu par aptuveni 9500–10 000 darba ņēmēju.
- Bezdarbnieka pabalsta papildu dienu atcelšana. Ar šo reformu pakāpeniski tiek atceltas bezdarbnieka pabalsta saņemšanas papildu dienas, ko cilvēki, kuri pārsnieguši noteiktu vecuma slieksni, varēja pieprasīt pēc parastā bezdarbnieka pabalsta perioda beigām. Plānots, ka minimālais vecums, kas nepieciešams, lai varētu iegūt bezdarbnieka pabalsta saņemšanas papildu dienas, tiks palielināts par vienu gadu 1963. gadā vai vēlāk dzimušo personu grupai, un iespēja iegūt papildu dienu tiks pilnībā atcelta personām, kas dzimušas 1965. gadā un vēlāk. Reforma ir ANP ietvertas saistības (P3C1R2), kas jāīsteno līdz 2023. gada 2. ceturksnim. Bezdarbnieka pabalsta saņemšanas papildu dienas paredzēts pakāpeniski atcelt līdz 2029. gadam. Saskaņā ar plānu tiek lēsts, ka šis pasākums, sākot no 2025. gada, varētu palielināt nodarbināto skaitu par aptuveni 9100 darba ņēmēju.
- Valsts veselības un sociālo pakalpojumu reformas īstenošana, lai atbalstītu likumā noteiktās aprūpes garantijas veicināšanu. Reforma ietvēra tiesību aktus par 21 labbūtības pakalpojumu apgabala izveidi – tie no 2023. gada 1. janvāra ir atbildīgi par veselības aprūpes, sociālās labklājības un glābšanas pakalpojumu organizēšanu. Turklāt šos pakalpojumus organizē Helsinku pašvaldība. Piedevām Helsinku un Ūsimā kopīgā iestāde, tā sauktā *HUS Group*, ir atbildīga par specializētas medicīniskās aprūpes organizēšanu Ūsimā. Reforma ir ANP noteiktas saistības (P4C1R1).
- Digitālās inovācijas ieviešana sociālajā un veselības aprūpē. Reformas mērķis ir palielināt to iedzīvotāju īpatsvaru (vecumā no 20 gadiem), kuri izmanto veselības aprūpes un sociālās labklājības e-pakalpojumus, no 26 % (2020. gada bāzlīnija) līdz 35 %. Lai sasniegtu šo mērķrādītāju, ir jāievieš jauni digitālie pakalpojumi. Šī reforma ir ANP ietvertas saistības (P4C1I4), un paredzams, ka tā tiks pabeigta līdz 2025. gada beigām.
- Investīcijas pētniecībā, izstrādē un inovācijā, kā arī pārejā uz tīru enerģiju. Šis pasākums ietver vairākas ANP iekļautās investīcijas tīrās tehnoloģijās (P1C1I2, P1C2I1, P1C2I3, P3C3I1, P1C1I1).
- Tiesību aktos noteikto labbūtības pakalpojumu apgabalu pienākumu un administratīvo procedūru atjaunošana. Ņemot vērā ievērojamo deficītu, kas radies labbūtības pakalpojumu apgabaliem, valdība plānā iekļauj turpmākus pasākumus, lai labotu situāciju un nodrošinātu pareizu finanšu pārvaldību. Šādu pasākumu piemēri

cita starpā ir minimālā darbinieku skaita koriģēšana veco ļaužu aprūpes iestādēs, klientu maksu koriģēšana, telpu izmantošanas racionalizācija, konkurences uzlabošana publiskā iepirkuma jomā un digitālo pakalpojumu kanālu ieviešana. Pamatojoties uz valdības programmu un vispārējās valdības fiskālo plānu (2025.–2028. gadam), valdība lēš, ka šīs jaunās korekcijas līdz 2028. gadam varētu radīt ietaupījumus aptuveni 1,56 miljardu EUR apmērā. Tas ietver gan tiesību aktos paredzētus pasākumus, gan pašu labbūtības pakalpojumu apgabalu konsolidācijas pasākumus. Šie pasākumi ir iepriekš aprakstītā ANP paredzēto saistību papildu specifikācija (P4C1R1).

- Visaptveroša sociālās palīdzības reforma. Reformas mērķis ir stiprināt sociālās palīdzības kā pēdējās iespējas un īstermiņa pabalsta nozīmi, novēršot trūkumus sankciju sistēmā, kas ļāva sociālajai palīdzībai pilnībā kompensēt zaudētos bezdarbnieka pabalstus, ja to saņēmēji nepildīja darba meklēšanas pienākumus. Valdība lēš, ka reforma varētu uz pusi samazināt to cilvēku skaitu, kuriem nepieciešama sociālā palīdzība, un katru gadu varētu radīt fiskālos ietaupījumus 100 miljonu EUR apmērā. Paredzams, ka pēc apspriešanās ar ieinteresētajām personām valdības priekšlikums tiks iesniegts parlamentam 2025. gada rudenī un stāsies spēkā 2026. gada otrajā ceturksnī.
- Visaptveroša sociālā nodrošinājuma reforma un vienota pabalsta modeļa ieviešana. Viens no reformas aspektiem ir sociālā nodrošinājuma vienkāršošana, ļaujot piekļūt dažādiem pabalstiem, izmantojot vienu administratīvu pieteikumu. Paredzams, ka pēc apspriešanās ar ieinteresētajām personām reforma tiks iesniegta parlamentam 2025. gada rudenī un stāsies spēkā 2026. gada otrajā ceturksnī.

(26) Atveseļošanas un noturības plānā paredzētie pasākumi, kas ir pamatā korekcijas perioda pagarināšanai (arī papildu specifikācija labbūtības pakalpojumu apgabaliem tiesību aktos noteikto pienākumu un administratīvo procedūru atjaunošanai), ir saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 14. panta 3. punktu, jo tie ir pietiekami detalizēti, savlaicīgi, ar noteiktu termiņu un pārbaudāmi. Abi pasākumi sociālās palīdzības visaptverošai reformai un visaptverošai sociālā nodrošinājuma reformai, kā arī vienota pabalsta modeļa ieviešanai vēl nav pieņemti tiesību akti, tāpēc pašreizējā posmā tie nav detalizēti izklāstīti. Plānā ir sniegts indikatīvs to pieņemšanas laika grafiks un kvalitatīvi mērķrādītāji to īstenošanas uzraudzībai.

(27) ANP iekļautās saistības, kas ir pamats pagarinājumam, ietver būtiskas reformas un investīcijas, kuru mērķis ir uzlabot fiskālo stabilitāti un palielināt ekonomikas izaugsmes potenciālu. Turklāt Somija uzņemas saistības turpināt reformas visā valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālā plāna periodā un noturēt valsts finansētās investīcijas līmenī, kāds tika sasniegts ANP periodā (skatīt 5. tabulu). Saistības tiks uzraudzītas visā plāna īstenošanas periodā. Tāpēc ANP paredzētās saistības var ņemt vērā korekcijas perioda pagarināšanas nolūkā, kā paredzēts Regulas (ES) 2024/1263 36. panta 1. punkta d) apakšpunktā.

(28) Paredzams, ka reformu un investīciju kopums, kas ir pamats pagarinājumam, ilgtspējīgi palielinās Somijas ekonomikas izaugsmes un noturības potenciālu, kā to prasa Regulas (ES) 2024/1263 14. panta 2. punkta a) apakšpunkts. Paredzams, ka pasākumi uzlabos darba tirgus darbību, atbalstīs inovāciju, uzlabos piekļuvi veselības aprūpei un sociālajai labklājībai un modernizēs sociālo nodrošinājumu, tādējādi uzlabojot Somijas ekonomikas izaugsmes un noturības potenciālu. Paredzams, ka ierosinātās darba tirgus reformas palīdzēs bezdarbniekiem atrast darbu un palielinās gados vecāku darba ņēmēju aktivitātes rādītājus. Plānā lēsts, ka abi pasākumi 2025.–

2029. gada periodā varētu radīt aptuveni 20 000 darbvietu. Paredzams, ka ANP ietvertās investīcijas pētniecībā un izstrādē uzlabos gan Somijas izaugsmes potenciālu, gan noturību, palielinot produktivitāti (plānā piesardzīgi aplēsts, ka pētniecības un izstrādes investīciju pieaugums par 1 % palielina produktivitāti par 0,02 %), piesaistīs privātās investīcijas un atbalstīs zaļo pārkārtošanos un energosistēmas dekarbonizāciju. Saskaņā ar Somijas valdības sniegto informāciju labbūtības pakalpojumu apgabalu izveide un e-veselības pakalpojumu attīstīšana uzlabos piekļuvi veselības aprūpei, kas ir īpaši svarīgi, jo neapmierinātās vajadzības pēc medicīniskās aprūpes valstī pārsniedz ES vidējo rādītāju un Somija ir strauji novecojoša sabiedrība. Reformas vienota pabalsta modeļa ieviešanai un sociālās palīdzības reforma ir paredzētas, lai optimizētu sociālo politiku, samazinātu administratīvās izmaksas, padarītu sociālo nodrošinājumu taisnīgāku un palielinātu stimulus strādāt, tādējādi atbalstot nodarbinātību. Būtu jāuzrauga ietekme uz sociālo kohēziju. Turklāt vēl ir jāsagaida darba tirgus reformas radītā ietekme uz nodarbinātību vai produktivitātes pieaugums pēc investīcijām pētniecībā un izstrādē. Piedevām labbūtības pakalpojumu apgabali pirmajos darbības gados saskaras ar vairākām grūtībām, un valdība plānā ierosināja papildu specifikācijas vienai no ANP saistībām, kas paredz atjaunot tiesību aktos noteiktos pienākumus un administratīvās procedūras labbūtības pakalpojumu apgabaliem, lai samazinātu tajos radušos deficītu. Kopumā pieņēmumi par pagarinājuma pamatā esošo reformu un investīciju ietekmi uz izaugsmi kopumā šķiet ticami, taču ir rūpīgi jāuzrauga turpmākā attīstība un precīza ietekme. Tāpēc ir arī nepieciešams jēgpilni apspriesties ar ieinteresētajām personām, arī sociālajiem partneriem un attiecīgajām pilsoniskās sabiedrības organizācijām, un novērtēt pasākumu distributīvo un kumulatīvo ietekmi.

(29) Paredzams, ka reformu un investīciju kopums, kas ir pamats pagarinājumam, atbalstīs fiskālo stabilitāti, kā to prasa Regulas (ES) 2024/1263 14. panta 2. punkta b) apakšpunkts. Šie pasākumi papildina jau ieviestās fiskālās konsolidācijas paketes, kā minēts iepriekš, iesniedzot fiskālo stratēģiju. Paredzams, ka šo papildu pasākumu galvenā tiešā ietekme būs tādu pasākumu īstenošana, kuru mērķis ir samazināt labbūtības pakalpojumu apgabalu deficītu, kas 2023. gadā sasniedza 1,4 miljardus EUR, atjaunojot labbūtības pakalpojumu apgabaliem tiesību aktos noteiktos pienākumus un administratīvās procedūras. Konkrētāk, valdība īsteno pasākumus, lai samazinātu labbūtības pakalpojumu apgabalu izdevumus par 685 miljoniem EUR 2025.–2028. gada periodā, savukārt pašu labbūtības pakalpojumu apgabalu mērķis ir īstenot pasākumus, lai līdz 2028. gadam samazinātu savus izdevumus par 874 miljoniem EUR. Piedevām valdība plāno panākt ikgadējus ietaupījumus 100 miljonu EUR apmērā no sociālās palīdzības reformas. Citi tiešie ietaupījumi var rasties no zemākām administratīvajām izmaksām par vienu pabalsta pieteikumu, kas izriet no vienotā pabalsta modeļa pieņemšanas, un no mazākiem maksājumiem, kas saistīti ar bezdarbnieka pabalsta papildu dienu atcelšanu. Netiešie fiskālie ietaupījumi galvenokārt ir saistīti ar gaidāmo pozitīvo ietekmi uz nodarbinātību, ko radīs darba tirgus reformas (t. i., Ziemeļvalstu nodarbinātības dienestu modeļa ieviešana un bezdarbnieka pabalstu papildu dienu atcelšana), kas palielinās potenciālo izaugsmi un radīs nodokļu ieņēmumus. Ietekme uz nodarbinātību var būt arī visaptverošajai sociālā nodrošinājuma un vienotā pabalsta modeļa reformai, kā arī visaptverošajai sociālās palīdzības reformai, jo tā palielina stimulus strādāt un tādējādi netieši pozitīvi ietekmē budžetu. Lai gan no pasākumiem gūtie ietaupījumi varētu būt mazāki, nekā gaidīts, fiskālie ietaupījumi, kas izriet no ANP papildu specifikācijas, kura paredz atjaunot tiesību aktos noteiktos pienākumus un administratīvās procedūras labbūtības pakalpojumu apgabaliem, visticamāk, būs ievērojami, ja ņem vērā aplēsto ietaupījumu

apmēru (t. i., 1,6 miljardi EUR). Kopumā netiešo ietaupījumu īstenošana ir ļoti atkarīga no darba tirgus reformu ietekmes uz nodarbinātību.

(30) Reformu un investīciju kopums, kas ir pamats pagarinājumam, pievēršas Savienības kopīgajām prioritātēm, kā to prasa Regulas (ES) 2024/1263 14. panta 2. punkta c) apakšpunkts. Sociālā nodrošinājuma un darba tirgus reformas veicina sociālo noturību, jo īpaši, ievērojot Eiropas sociālo tiesību pīlāra principus, piemēram, aktīvu atbalstu nodarbinātībai, sociālajai aizsardzībai un bezdarbnieka pabalstiem. Paredzams, ka ANP investīcijas pētniecībā un izstrādē zaļās pārkārtošanās vajadzībām palielinās inovāciju saistībā ar mazoglekļa tehnoloģijām un energoinfrastruktūru, tādējādi veicinot taisnīgu zaļo pārkārtošanos un enerģētisko drošību. Digitālās inovācijas ieviešana sociālajā un veselības aprūpē veicina taisnīgu digitālo pārkārtošanos, palielinot publisko pakalpojumu digitalizāciju. Reformu un investīciju kopums, kas ir pamats pagarinājumam, nepievēršas citai Savienības kopīgajai prioritātei, proti, aizsardzības spēju palielināšanai.

(31) Reformu un investīciju kopums, kas ir pamats pagarinājumam, pievēršas attiecīgajiem[10] KVAI, kas sniegti Eiropas pusgada ietvaros, kā to prasa Regulas (ES) 2024/1263 14. panta 2. punkta d) apakšpunkts. Konkrētāk, reformu un investīciju kopums, kas ir pamats pagarinājumam, pievēršas šādiem KVAI, kuru mērķis ir:

- aktīva darba tirgus politika, stimuli strādāt un dalība darba tirgū (KVAI, kas sniegti 2019. un 2020. gadā), ieviešot Ziemeļvalstu nodarbinātības dienestu modeli un atceļot bezdarbnieka pabalstu papildu dienas;
- veselības aprūpe, ilgtermiņa aprūpe un budžeta struktūra un fiskālā pārvaldība (KVAI, kas sniegti 2019. un 2020. gadā), reformējot labbūtības pakalpojumu apgabalus un ieviešot digitālo inovāciju veselības aprūpē;
- atjaunīgā enerģija, energoinfrastruktūra un tīkli, energoefektivitāte, pētniecība un inovācija, reģionālā attīstība un vietējie publiskie pakalpojumi un uzņēmējdarbības vide (arī MVU politika) (KVAI, kas sniegti 2019., 2020., 2022. un 2023. gadā), izmantojot dažādas ANP investīcijas energotehnoloģijās un infrastruktūrā, mazoglekļa ūdeņradī un oglekļa dioksīda uztveršanā un izmantošanā, svarīgāko materiālu reciklēšanā un citā pētniecības, izstrādes un inovācijas finansējumā;
- nabadzība, sociālā iekļaušana un sociālā aizsardzība (KVAI, kas sniegts 2024. gadā), īstenojot sociālā nodrošinājuma un vienotā pabalsta modeļa reformu un sociālās palīdzības reformu.

(32) Plāns nodrošina, ka plānotais valsts finansēto publisko investīciju vispārējais līmenis tiek noturēts vidējā līmenī, kāds tika sasniegts ANP periodā, kā to prasa Regulas (ES) 2024/1263 14. panta 4. punkts.

[10] KVAI, ko uzskata par "attiecīgajiem", ir ieteikumi: i) ko Padome pieņēmusi, sākot no 2019. gada, ii) attiecībā uz kuriem dalībvalsts vēl nav panākusi "pilnu" vai "ievērojamu" progresu to risināšanā un kuri nav novecojuši (novērtēti kā "Nav novērtēts / nav pievienojamu ievaddatu"), kā novērtēts jaunākajā Eiropas pusgada uzraudzības pasākumā (pieejams vietnē *CeSaR* (europa.eu)), iii) kas nav saistīti tikai ar fiskālo SIP un iv) kas neattiecas uz vienu un to pašu problēmu, pat ja formulēti citādi.

5. tabula. Plānā paredzētās valsts finansētās publiskās investīcijas (% no IKP)

Vidējais līmenis ANP aptvertajā periodā (2022.–2026. g.) ([11])	T+1	T+2	T+3	T+4	Vidējais rādītājs plāna darbības laikā
4,4	4,7	4,5	4,6	4,4	4,6

Avots: Somijas vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns.

(33) Visbeidzot, reformu un investīciju kopums, kas ir pamats pagarinājumam, var tikt uzskatīts par saskanīgu ar ANP iekļautajām saistībām un ar partnerības nolīgumu saskaņā ar daudzgadu finanšu shēmu, kā to prasa Regulas (ES) 2024/1263 14. panta 4. punkts. Vienota pabalsta modeļa ieviešana un sociālās palīdzības reforma nav pretrunā ANP paredzētajām saistībām, savukārt pārējie pasākumi tieši izriet no saistībām, kas pieņemtas saskaņā ar ANP.

(34) Tādējādi jāsecina, ka reformu un investīciju kopums, kas ir pamats korekcijas perioda pagarināšanai, ir kopumā vērtējams kā atbilstīgs Regulas (ES) 2024/1263 14. pantā noteiktajiem kritērijiem. Tas nozīmē, ka korekcijas periodu var pagarināt no 4 līdz 7 gadiem, kā ierosināts plānā.

Citas plānā iekļautās reformu un investīciju ieceres, ar ko paredzēts reaģēt uz galvenajām problēmām, kuras apzinātas Eiropas pusgadā, un pievērsties Savienības kopīgajām prioritātēm

(35) Papildus reformu un investīciju kopumam, kas ir pamats korekcijas perioda pagarināšanai, plānā ir aprakstīta plānotā politika attiecībā uz citām reformām un investīcijām, ar ko paredzēts reaģēt uz galvenajām problēmām, kuras apzinātas Eiropas pusgadā, jo īpaši KVAI, un pievērsties ES kopīgajām prioritātēm. Plāns ietver desmit reformas un investīcijas.

(36) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās, ieskaitot Regulā (ES) 2021/1119 noteiktos klimata mērķus" plānā ir iekļauta reforma, kuras mērķis ir līdz 2030. gadam palielināt izdevumus pētniecībai un izstrādei līdz 4 % no IKP, vienu trešdaļu šī finansējuma piešķirot no publiskiem avotiem, un tas līdz 2030. gadam nozīmētu palielinājumu par aptuveni 280 miljoniem EUR gadā. Papildu publiskais finansējums pētniecībai un izstrādei tiks piešķirts uzņēmumu pētniecības un izstrādes atbalstam, uzņēmumu un pētnieku sadarbībai, pētniecības projektu finansēšanai un pētniecības infrastruktūrai, kā arī citiem mērķiem. Pasākums ir vērsts uz 2019. un 2020. gada KVAI, kas saistīti ar pētniecību un inovāciju, un atbilst Somijas digitālā kompasa regulējumam un valsts Digitālās desmitgades stratēģiskajam ceļvedim.

(37) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "sociālā un ekonomiskā noturība, tostarp Eiropas sociālo tiesību pīlārs" plānā ir iekļauti pasākumi, kuru mērķis ir samazināt pabalstus, kas rada stimulus nemeklēt darbu (piemēram, izmaiņas bezdarbnieka pabalstos, kas saskaņā ar prognozēm valdības pilnvaru laikā palielinās nodarbināto skaitu par 40 000 darba ņēmēju, un indeksu samazinājumi sociālā nodrošinājuma pabalstiem, kas, paredzams, tajā pašā periodā palielinās nodarbināto skaitu par 18 600 darba ņēmēju), pasākumi prasmju trūkuma mazināšanai (piemēram, finansējuma un pieejamo vietu palielināšana

[11] Tiek pieņemts un atzīts, ka abi periodi pārklāsies. Prasību saglabāt investīciju līmeni paredzēts piemērot gadiem pēc Atveseļošanas un noturības mehānisma darbības beigām.

jomās, kurās ir darbaspēka trūkums, piemēram, medicīnā), un pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot piekļuvi veselības aprūpei un samazināt rindas (piemēram, palielinot finansējumu privāto veselības aprūpes izdevumu atlīdzināšanai). Ar šiem pasākumiem īsteno 2019., 2020., 2022. un 2023. gada KVAI, kas saistīti ar aktīvu darba tirgus politiku, stimuliem strādāt un piedalīties darba tirgū, veselības aprūpi un izglītību.

(38) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "enerģētiskā drošība" plānā citas reformas un investīcijas nav paredzētas.

(39) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "aizsardzības spējas" plānā citas reformas un investīcijas nav paredzētas.

(40) Plānā nav aprakstītas citas reformas un investīcijas to KVAI īstenošanai, attiecībā uz kuriem saskaņā ar Komisijas novērtējumu nav panākts būtisks progress un kuri attiecas uz prasmēm, profesionālo izglītību un apmācību un pieaugušo izglītību, transportu, ilgtermiņa aprūpi un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu (KVAI, kas sniegti 2019., 2020. un 2023. gadā).

(41) Plānā ir sniegta informācija par to, kā tas saskan ar kohēzijas politikas fondiem un Somijas ANP un attiecīgā gadījumā papildina tos. Plānā ir iekļauta pienācīga atsauce uz Somijas 2024. gada valsts reformu programmu, kurā aprakstīta sinerģija un papildināmība ar kohēzijas politiku un ANP.

(42) Plānā ir sniegts pārskats par Somijas publisko investīciju vajadzībām attiecībā uz ES kopīgajām prioritātēm. Saistībā ar taisnīgu zaļo un digitālo pārkārtošanos plānā uzsvērts, ka ir vajadzīgas investīcijas tīrā enerģijā, lai samazinātu atkarību no fosilajām degvielām, un revolucionārās tehnoloģijās, piemēram, mākslīgajā intelektā, lai vēl vairāk stiprinātu zaļo pārkārtošanos. Attiecībā uz sociālo un ekonomisko noturību plānā ir uzsvērta nepieciešamība pēc investīcijām, kas saistītas ar iegūtā izglītības līmeņa paaugstināšanu un pastāvīgu mācīšanos. Attiecībā uz enerģētisko drošību plānā uzsvērts, ka ir vajadzīgas investīcijas, kuru mērķis ir samazināt ES atkarību no trešām valstīm. Attiecībā uz aizsardzības spēju palielināšanu plānā ir uzsvērta nepieciešamība pēc investīcijām, kas stiprinātu Somijas aizsardzības spējas saskaņā ar NATO saistībām.

Komisijas novērtējuma secinājums

(43) Kopumā Komisija uzskata, ka Somijas plāns atbilst Regulas (ES) 2024/1263 prasībām.

VISPĀRĪGS SECINĀJUMS

(44) Balstoties uz Komisijas veikto novērtējumu, saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 17. pantu Padomei būtu jāiesaka Somijai plānā noteiktā neto izdevumu virzība un būtu jāapstiprina reformu un investīciju kopums, kas ir pamats korekcijas perioda pagarināšanai līdz 7 gadiem,

AR ŠO IESAKA Somijai rīkoties šādi.

(1) Nodrošināt, ka neto izdevumu pieaugums nepārsniedz šā ieteikuma I pielikumā noteiktos maksimumus.

(2) Noteiktajos termiņos īstenot šā ieteikuma II pielikumā noteikto reformu un investīciju kopumu, kas ir pamats fiskālās korekcijas perioda pagarināšanai līdz 7 gadiem.

Turklāt Padome aicina Somiju nodrošināt reformu un investīciju īstenošanu, reaģējot uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, jo īpaši KVAI, un pievēršoties Savienības kopīgajām prioritātēm.

I PIELIKUMS

Neto izdevumu maksimālie pieauguma tempi
(gada un kumulatīvie pieauguma tempi nominālā izteiksmē)
Somija

Gadi		2025.	2026.	2027.	2028.
Pieauguma tempi (%)	Katru gadu	1,6	1,9	2,6	2,6
	Kumulatīvi(*)	5,3	7,4	10,1	13,0

(*) Kumulatīvos pieauguma tempus aprēķina, par bāzes gadu ņemot 2023. gadu.

II PIELIKUMS

Reformu un investīciju kopums, kas ir pamats korekcijas perioda pagarināšanai līdz 7 gadiem
Somija

	Galvenais mērķis	Galveno posmu apraksts un laika grafiks[12]	Uzraudzības rādītājs(-i)
Ziemeļvalstu nodarbinātības dienestu modeļa ieviešana (Esošs ANP pasākums: atsauce Somijas ANP – P3C1R1)	Pasākuma mērķis ir reformēt valsts nodarbinātības dienestu procesu.	1. Līdz 2022. gada 2. cet.: stājas spēkā Likums par valsts nodarbinātības un uzņēmējdarbības pakalpojumiem, kas reglamentē Ziemeļvalstu nodarbinātības dienestu modeli darba meklētāju pakalpojumu sniegšanas procesā, kā minēts 77. atskaites punktā. 2. Līdz 2023. gada 4. cet.: panākts saskaņā ar Ziemeļvalstu nodarbinātības dienestu modeli veikto darba meklēšanas interviju skaita pieaugums no 783 070 līdz 2 000 000, kā minēts 78. mērķrādītājā. 3. Līdz 2023. gada 4. cet.: visas piecas Ziemeļvalstu nodarbinātības dienestu modeļa digitālās funkcijas ir integrētas valsts nodarbinātības dienestu (*TE-PSE*) informācijas sistēmā	Attiecīgo ANP atskaites punktu un mērķrādītāju (77., 78. un 79.) apmierinoša izpilde

[12] ANP pasākumu laika grafiks ir indikatīvs un atbilst saistībām, kas noteiktas attiecīgajā Padomes īstenošanas lēmumā.

		un darbojas, kā minēts 79. atskaites punktā.	
Bezdarbnieka pabalsta papildu dienu atcelšana. (Esošs ANP pasākums: atsauce Somijas ANP – P3C1R2)	Reformas mērķis ir veicināt nodarbinātību, novēršot šķēršļus, kas attur vecāka gadagājuma cilvēkus no darba, un mazinot gados vecāku darbinieku atlaišanu.	1. Līdz 2023. gada 2. cet.: stājas spēkā grozījumi Bezdarba drošības likumā saistībā ar bezdarbnieka papildu drošības dienu pakāpenisku atcelšanu, kā minēts 80. atskaites punktā.	Attiecīgā ANP 80. atskaites punkta apmierinoša izpilde
Sociālās labklājības un veselības aprūpes reformas sagatavošana aprūpes garantijas īstenošanas atbalstam (Esošs ANP pasākums: atsauce Somijas ANP – P4C1R1)	Sociālās un veselības aprūpes reformas sagatavošanas ietvaros šā pasākuma mērķis ir uzlabot veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu piekļūstamību, veicinot aprūpes garantijas īstenošanu.	1. Līdz 2021. gada 3. cet.: stājas spēkā sākotnējais tiesiskais regulējums, ar ko izveido labklājības teritorijas (labbūtības pakalpojumu apgabalus) un reformē sociālās un veselības aprūpes un glābšanas pakalpojumus, kā minēts 133. atskaites punktā. 2. Līdz 2023. gada 1. cet.: stājas spēkā papildu tiesiskais regulējums, ar ko pabeidz labklājības teritoriju (labbūtības pakalpojumu apgabalu) izveidi un sociālās un veselības aprūpes un glābšanas pakalpojumu reformu, kā minēts 134. atskaites punktā. 3. Līdz 2023. gada 2. cet.: sāk darboties reģionālās labklājības teritorijas (labbūtības pakalpojumu apgabali) ar spēju uzņemties atbildību par sociālo, veselības aprūpes un glābšanas pakalpojumu organizēšanu, kā minēts 134. atskaites	Attiecīgo ANP atskaites punktu (133. un 134.) apmierinoša izpilde

		punktā.	
Digitālās inovācijas ieviešana sociālajā un veselības aprūpē (Esošs ANP pasākums: atsauce Somijas ANP – P4C1I4)	Investīcijas mērķis ir sniegt digitālus risinājumus, lai atbalstītu sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu attīstīšanu un veicinātu aprūpes garantijas īstenošanu.	1. Līdz 2025. gada 4. cet.: to iedzīvotāju īpatsvara pieaugums, kuri izmanto sociālās labklājības un veselības aprūpes e-pakalpojumus, no 26 % (2020. gada bāzlīnija) līdz 35 %, kā minēts 139. atskaites punktā.	Attiecīgā ANP 139. atskaites punkta apmierinoša izpilde
Investīcijas jaunās energotehnoloģijās (Esošs ANP pasākums: atsauce Somijas ANP – P1C1I2)	Veicināt Somijas mērķa sasniegšanu, proti, līdz 2035. gadam panākt oglekļneitralitāti, stimulējot jaunu tīru tehnoloģiju ieviešanu enerģijas ražošanai un izmantošanai.	1. Līdz 2021. gada 4. cet.: publicēts pirmais uzaicinājums iesniegt pieteikumus investīcijām jaunās energotehnoloģijās, kā minēts 6. atskaites punktā. 2. Līdz 2023. gada 4. cet.: visu dotāciju piešķiršana investīcijām energotehnoloģijās, kā minēts 7. atskaites punktā. 3. Līdz 2026. gada 2. cet.: vismaz četru atbalstīto projektu pabeigšana, kā minēts 8. mērķrādītāja aprakstā.	Attiecīgo ANP atskaites punktu un mērķrādītāju (6., 7. un 8.) apmierinoša izpilde
Mazoglekļa ūdeņradis un oglekļa uztveršana un izmantošana (Esošs ANP pasākums: atsauce Somijas ANP – P1C2I1)	Investīcijas mērķis ir veicināt tīra ūdeņraža ražošanas un uzglabāšanas attīstīšanu komerciālā mērogā.	1. Līdz 2021. gada 4. cet.: publicēts pirmais valsts uzaicinājums iesniegt pieteikumus mazemisiju ūdeņraža ražošanai un izmantošanai, kā arī oglekļa dioksīda uztveršanai un izmantošanai, kā minēts atskaites punktā M16. 2. Līdz 2025. gada 4. cet.: Īstenošanas nolīgums 3. Līdz 2026. gada	Attiecīgo ANP atskaites punktu un mērķrādītāju (16., 17., 18. un 18.a) apmierinoša izpilde

		2. cet.: ministrija ir pabeigusi investīciju, kas minēta 17. atskaites punktā. 4. Līdz 2026. gada 2. cet.: juridiski nolīgumi, kas parakstīti ar galīgajiem saņēmējiem, kā minēts 18. mērķrādītāja aprakstā. 5. Līdz 2026. gada 2. cet.: 127 000 000 EUR pārskaitīšana aģentūrai *Business Finland*, kā minēts 18.a atskaites punktā.	
Galveno materiālu un rūpnieciskās blakusplūsmas atkalizmantošana un reciklēšana (spēkā esošs ANP pasākums: atsauce Somijas ANP – P1C2I3)	Pasākuma mērķis ir veicināt aprites ekonomiku, kurā atkalizmanto un reciklē rūpnieciskās blakusplūsmas un atkritumu plūsmas, kā arī citus svarīgus materiālus, piemēram, bateriju materiālus, plastmasu, tekstilizstrādājumus, iepakojumu, elektriskās un elektroniskās iekārtas, būvmateriālus un ēku nojaukšanas materiālus.	1. Līdz 2021. gada 4. cet.: publicēts pirmais uzaicinājums iesniegt pieteikumus investīciju projektiem, kas veicina atkritumu materiālu un blakusplūsmu atkalizmantošanu, kā minēts 22. atskaites punktā. 2. Līdz 2023. gada 4. cet.: piešķirtas visas dotācijas atkalizmantošanas un reciklēšanas projektiem, kā minēts 23. atskaites punktā. 3. Līdz 2026. gada 2. cet.: 10 atbalstīto projektu pabeigšana, kā minēts 24. mērķrādītāja aprakstā.	Attiecīgo ANP atskaites punktu un mērķrādītāju (22., 23. un 24.) apmierinoša izpilde
Pētniecības, izstrādes un inovācijas finansējuma pakete zaļās pārkārtošanās veicināšanai – vadošie uzņēmumi (Esošs ANP pasākums: atsauce Somijas ANP – P3C3I1)	Investīcijas mērķis ir atbalstīt (izmantojot shēmu, ko pārvalda aģentūra *Business Finland*) tādas partnerības un ekosistēmas starp uzņēmumiem un citām pētniecības organizācijām, kas	1. Līdz 2022. gada 2. cet.: publicēts uzaicinājums iesniegt pieteikumus vadošo uzņēmumu projektiem, kā minēts 100. atskaites punktā. 2. Līdz 2023. gada	Attiecīgo ANP atskaites punktu un mērķrādītāju (100., 101. un 102.) apmierinoša izpilde

	stiprina uzņēmējdarbības konkurētspēju un uzlabo pētniecības un izstrādes darbību rezultativitāti.	4. cet.: piecu dotāciju piešķiršana vadošo uzņēmumu projektiem, kā minēts 101. mērķrādītāja aprakstā. 3. Līdz 2025. gada 4. cet.: pabeigti 90 % vadošo uzņēmumu projektu, kā minēts 102. mērķrādītāja aprakstā.	
Investīcijas energoinfrastruktūrā (Esošs ANP pasākums: atsauce Somijas ANP – P1C1I1)	Investīcijas mērķis ir uzlabot pamatnosacījumus, lai piesaistītu investīcijas tīrā enerģijā, galveno uzmanību pievēršot energosistēmas integrācijai, enerģijas uzglabāšanai un transportēšanai. Investīcija atbalsta projektus, kas veicina energoinfrastruktūras būvniecību, uzsvaru liekot uz šādiem aspektiem: i) elektrotīkli un elektroenerģijas pārvades jauda, ii) investīcijas energosistēmu integrēšanā un liekā siltuma un atlikumsiltuma ražošanā, pārvadē un izmantošanā centralizētās siltumapgādes tīklos, iii) mazoglekļa gāzu, arī ūdeņraža, biogāzes un biometāna, transportēšana.	1. Līdz 2021. gada 4. cet.: publicēts pirmais uzaicinājums iesniegt pieteikumus energoinfrastruktūras projektiem, kā minēts 3. atskaites punktā 2. Līdz 2024. gada 4. cet.: visu dotāciju piešķiršana investīcijām energoinfrastruktūrā, kā minēts 4. atskaites punktā. 3. Līdz 2026. gada 2. cet.: vismaz četru atbalstīto projektu pabeigšana, kā minēts 5. mērķrādītāja aprakstā.	Attiecīgo ANP atskaites punktu un mērķrādītāju (3., 4. un 5.) apmierinoša izpilde
Izveidoto labbūtības pakalpojumu apgabalu funkciju un procedūru pielāgojumi (Papildus ANP reformai P4C1R1)	Šo pasākumu mērķis ir nodrošināt pienācīgu pakalpojumu sniegšanu, vienlaikus nodrošinot pareizu finanšu pārvaldību.	1. Līdz 2024. gada 2. cet.: apspriešanās ar ieinteresētajām personām par attiecīgiem pasākumiem, kas jo īpaši ļauj: i) koriģēt darbinieku skaitu aprūpes iestādēs un mainīt personāla specializāciju, ii) koriģēt klientu maksas par veselības aprūpi un	1., 2. un 4. posms: i) iestāžu ziņošana. 3. un 4. posms ii): attiecīgo tiesību aktu grozījumu stāšanās spēkā.

		iii) precizēt Invaliditātes pakalpojumu likuma darbības jomu un veikt tā ietekmes novērtējumu. 2. Līdz 2025. gada 4. cet.: katra labbūtības pakalpojumu apgabala izstrādāts plāns, kas cita starpā ietver šādus aspektus: i) telpu un pakalpojumu tīkla labāka izmantošana, ii) plašāka centralizēto iepirkumu izmantošana, iii) konkurences veicināšana publiskajos iepirkumos. 3. Līdz 2025. gada 4. cet.: stājas spēkā attiecīgie tiesību aktu grozījumi attiecībā uz labbūtības pakalpojumu apgabalu pienākumiem, piemēram, saistībā ar • minimālo darbinieku skaitu aprūpes iestādēs un izmaiņām personāla specializācijā, • kā arī klientu maksām par veselības aprūpi. 4. Līdz 2026. gada 4. cet.: i) novērsts labbūtības pakalpojumu apgabalu deficīts, kas radies kopš 2023. gada, ii) uzlabota pakalpojumu rezultativitāte, racionalizējot specializētās medicīniskās aprūpes	

		pakalpojumu klāstu.	
Visaptveroša sociālās palīdzības reforma (jauns pasākums)	Pasākuma mērķis ir uzlabot stimulus strādāt, precizējot nosacījumus sociālās palīdzības saņemšanai, un pielāgot tās apmēru, pamatojoties uz objektīviem apstākļiem attiecībā uz sociālās palīdzības saņēmēju.	1. Līdz 2025. gada 3. cet.: pabeigts ietekmes novērtējums. 2. Līdz 2025. gada 3. cet.: pabeigta apspriešanās ar ieinteresētajām personām. 3. Līdz 2025. gada 4. cet.: nobalsots par tiesību aktu.	1. un 2. posms: iestāžu ziņošana. 3. posms: tā tiesību akta stāšanās spēkā, ar ko precizē sociālās palīdzības sniegšanu.
Visaptveroša sociālā nodrošinājuma un vienota pabalsta modeļa reforma (jauns pasākums)	Pasākuma mērķis ir ieviest sistēmu, kuras pamatā ir vienots sociālais pabalsts, lai precizētu un vienkāršotu sociālo pabalstu sistēmu un labāk identificētu personas, kas tiesīgas saņemt atbalstu.	1. Līdz 2025. gada 3. cet.: pabeigts ietekmes novērtējums. 2. Līdz 2025. gada 3. cet.: pabeigta apspriešanās ar ieinteresētajām personām. 3. Līdz 2025. gada 4. cet.: nobalsots par tiesību aktu.	1. un 2. posms: iestāžu ziņošana. 3. posms: tiesību akta, ar ko izveido vienotu sociālo pabalstu, stāšanās spēkā.

Strasbūrā,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs